

TEGEN DE KWAKZALVERIJ

REDACTIE-ADRES: J. Th. Balk, Keeverberg 54, Amsterdam-Z.

Opgericht 1 januari 1881

monopolie en geneeskunst

VAN DE HAND van Mr. G. E. Kruseman verscheen in Elseviers Weekblad van 12 augustus een artikel onder bovenstaande titel. De schrijver is voor ons geen onbekende, door hem werd onder meer geschreven een boekje „Mysterieuse Geneeskunst en Technische Geneeskunde” waarin z.g.n. paranormale genezers hogelijk worden geprezen en de praktiserende artsen in ons land heftig worden aangevallen. De heer Kruseman dient zich aan als advocaat en procureur, maar ook als lid

van de Staatscommissie voor onbevoegde geneeskunst — de commissie waarin geen vertegenwoordiger van de Vereniging tegen de Kwakzalverij kon worden opgenomen, omdat deze vooringenomen zou zijn. Of tegen Mr. Kruseman niet hetzelfde bezwaar zou kunnen worden aangevoerd blijkt wel uit het nu door mij besproken artikel. Het spijt mij voor hem dat mijn verweer wordt opgenomen in het orgaan van onze vereniging, dat door hem wordt betiteld als een blaadje, waarin het blinde en geestloze fanatisme doet denken aan de Ku Klux Kan; (zie Mysterieuse Geneeskunst blz. 163).

Nu over het te bespreken artikel. Al heel in het begin beweert mr. K. dat

vervolg op blz. 2

DE KWAKZALVER (DETAIL) van Hendrik Willem Schweickhardt (1746—1797) Eigendom Dienst voor 's-Rijks verspreide Kunstvoorwerpen.

In 1782 schilderde Schweickhardt zijn Kwakzalver, die men hier op een podium zijn „voorstelling” ziet geven. Met een scherp gevoel voor het anecdotische element heeft Schweickhardt de kwakzalver geschilderd, keurig gekleed naar de mode van zijn tijd met kousen en kniebroek, een deftig gepoederde pruik op het hoofd, terwijl hij op het podium de nieuwsgierige buitenlui een flesje toont. De wonderen daarvan weet hij ongetwijfeld welsprekend onder woorden te brengen. Achter hem zijn knecht, die met een blaasbalg bij de pruik van zijn baas manipuleert, alsof hij duidelijk wil maken hoe men de kwalen wegblaast!

Wetenschappelijk niet-verantwoorde gezondheidsbemoeyenis is KWAKZALVERIJ

vervolg van blz. 1

het argument dat onbevoegde genezers gevaar zouden kunnen opleveren voor de volksgezondheid niet meer zou gelden, immers tegenwoordig weten alle deskundigen wel beter. Mag ik één voorbeeld aanhalen dat deze bewering tegensprekt? Niet zo heel veel jaren geleden werd een onbevoegde genezer tot een hoge boete veroordeeld omdat hij een patiënt met kanker in de huid (een lijden dat doeltreffend te genezen is) met zijn „geneeswijze” aan het lijntje had gehouden en de tijd voor grondige behandeling voorbij had laten gaan tot de patiënt door zijn schuld overleed! En dan zegt Mr. K. „de methodes die deze onbevoegden toepassen en de medicijnen, die zij voorschrijven — kruiden, meestal in homeopathische verdunning, zijn op zich zelf onschadelijk.”

Inderdaad is de Wet op uitoefening der Geneeskunst van 1865 niet meer up to date — inderdaad worden in vele arrondissementen of geen of naar onze mening veel te lichte straffen uitgesproken — daarom zal deze wet o.i. in belangrijke mate moeten worden gewijzigd.

Maar dan toch zeker geen vrijdom van genezing — ook niet omdat de vrijheid van de burger („ook in die gevallen waarin het gebruik maken van deze vrijheid zekere gevaren voor hem mee kan brengen”) gerespecteerd zal moeten worden. Wat zal er gebeuren als een patiënt, die met een pokkenpatiënt in aanraking is geweest en behalve misschien pijn in de rug en matige koorts geen verschijnselen vertoont van die vrijdom tot genezing gebruik maakt en dus doende oorzaak wordt van het optreden van een pokkenepidemie? Hoe zal een van de vele natuurgenezers, die de heer K. vrijheid van handelen wil geven, een beginnende longtuberculose, een geval van geslachtsziekte, een kanker in het eerste begin kunnen diagnosticeren?

Het antwoord van mr. K. is dat alle moeilijkheden met de wet van 1865 berusten op het monopolie. „Niet zoals zo vaak wordt gedacht het monopolie van de arts. Ten slotte erkent zelfs de meest vijandige arts dat de onbevoegde genezers menigmaal succes hebben.”

Het gaat volgens de schrijver wel om een monopolie, maar van heel andere aard, dat van de officiële, natuurwetenschappelijk georiënteerde geneeskunde. Zij kan en wil de tegenover haar staande „natuurlijke geneeskunde”

IN HET PAROOL trekt Dagboekenier met zijn bekende strijdvaremdigheid van leer tegen de pleitbezorger van de Ned. Werkgroep van Praktiserende Genezers, mr. Kruseman. In onze kolommen hiernaast wijdt R.E.W. een kritische beschouwing aan het artikel dat de heer Kruseman onlangs voor Elsevier's Weekblad schreef. Hieronder laten wij Dagboekenier aan het woord.

Ik heb al vaker geschreven over de Ned. Werkgroep van Praktiserende Genezers, die oorspronkelijk „van Paranormale Genezers” heette. Ik heb in de controlemethoden van deze organisatie geen vertrouwen. Wetenschappelijk voldoen zij aan geen enkele eis. Bovendien is het merkwaardig, dat in dit land zulk een organisatie van wetsovertreders bestaat, en nog merkwaardiger, dat vertegenwoordigers daarvan zitten in een commissie ter voorlichting van de overheid, die een eventuele wetswijziging

wenst te bestuderen. En het toppunt van merkwaardigheid is, dat uit die commissie vertegenwoordigers van de Vereniging tegen de Kwakzalverij zijn geweerd onder de motivering, dat deze vereniging niet objectief zou zijn — alsof de leden van de N.W.P.G. wèl objectief zouden staan tegenover dit probleem!

Al jaren is een van de krachtigste pleitbezorgers voor de „praktiserende genezers” mr. G. E. Kruseman, die nu in het blad van zijn beschermelingen een stuk heeft geschreven, dat zij mij ter kenniseming toezenden. Het stuk gaat over de hierboven al aangeduide Nederlandse wet, die de uitoefening der geneeskunde voorbehoudt aan wie het artsexamen heeft afgelegd en dus wetenschappelijk is opgeleid. Die wet is nu 102 jaar oud. Nederland was indertijd menig ander beschaafd land vóór met deze wettelijke bescherming van de volksgezondheid.

Een macaber toeval (indien hier geen onderbe-

wuste invloeden in het geding zijn) wil, dat mr. Kruseman dit stuk, dat uiteraard verandering van deze wet bepleit, heeft genoemd: „Een kankergezwel aan de rechtsorde”. Macaber, omdat vaststaat, dat menige kankerlijder nog door medisch-verantwoorde hulp zou kunnen zijn genezen, indien hij de medicus maar eerder zou hebben geraadpleegd, terwijl in vele gevallen die hulp niet of te laat wordt ingeroepen, omdat de zieke (eerst) een onbevoegde de behandeling heeft toevertrouwd.

„Een kankergezwel aan de rechtsorde”? Maar dan toch een, dat al ruim een eeuw lang ontelbare mensenlevens redt, en dat zal blijven doen indien ons parlement zich niet op een dwaalspoor zal laten brengen.

Juist in het blad van de N.W.P.G. zou dit woord „kankergezwel” in dit verband een goede grap zijn, indien de werkelijkheid van het „te laat” in ditzelfde verband niet zo in-tragisch zou zijn.

niet erkennen, omdat deze niet in haar zin wetenschappelijk is. Hij noemt in dit verband ook de eindeloos verdunde homeopathische medicijnen — ik zou niet graag de weinige in ons land gevestigde homeopathische artsen tot aanhangers van de „natuurlijke geneeskunst” willen rekenen.

„Inderdaad (zegt de heer K.) de natuurlijke geneeskunst berust niet op concrete gegevens, doch op een oorspronkelijk, intuïtief, weten, terwijl daarnaast de magnetiseur zich beroept op een vermogen, dat tot nu toe niet aangetoond kon worden, noch herleid tot bekende natuurkrachten.”

Juist omdat dergelijke niet waargemaakte en niet waar te maken beweringen worden geuit, is het artikel van mr. Kruseman zo gevaarlijk. Wie het niet met de nodige kritiek leest komt er misschien toe met zijn gezondheid naar een aanhanger van de natuurlijke ge-

neeskunst te gaan. En als dan straks mocht blijken dat de officiële geneeskunst te laat wordt ingeroepen, dan is dat mede te danken aan het niet helemaal verantwoord artikel van mr. Kruseman in Elsevier's Weekblad.

R. E. W.

Gouden drukkersjubileum

SEDERT 1 JANUARI 1958 wordt ons Maandblad gedrukt door N.V. Systema te Amsterdam. Op 1 september j.l. bestond dit bedrijf vijftig jaar. Tegelijkertijd vierde de directeur, de heer A. de Does zijn gouden jubileum in deze door zijn vader opgerichte onderneming. Tijdens een zeer druk bezochte receptie in de aula van het Kon. Instituut voor de Tropen heeft ook het bestuur van de Vereniging tegen de Kwakzalverij de heer en mevrouw De Does zijn oprechte gelukwensen bij dit tweevoudige jubileum aangeboden.

Wonderverhaal: klokken deden vreemd in Rijssen

HET WERD EEN verhaal, dat op de voorpagina van de Telegraaf kwam: „Spookhuis wordt trekpleister; zware straling zeggen wichelroedelopers...” In het Overijsselse Rijssen beleefde de familie Seppenwoolde namelijk eigenaardige dingen met klokken. Men sprak al over een klokkenspook, dat de wijzers zou verbuigen, de klok plotseling zou doen achterlopen! Toen de zaak eenmaal in de publiciteit was, kreeg de familie Seppenwoolde vele kijkers, er kwamen brieven, een medewerkster van prof. Tenhaeff, mej. Louwerens kwam poolshoogte nemen.

DE HEER VAN der Stouw, boekhandelaar en wichelroedeloper, kwam ook haastiglijk aangesneld naar de woning van de familie Seppenwoolde aan de Wellenweg. Hij hanteerde de wichelroede in de woonkamer en ja hoor — aanstonds een flinke uitslag. De landelijke secretaris van de Bond van chr. woningbouwverenigingen, de heer G. Elsinga uit Rotterdam, kwam op het lumineuze denkbeeld, dat het vreemde gedrag van de klokken wel eens kon worden veroorzaakt door de nabijheid van een radio- of tv-zender. Welnu: de zender Markelo is slechts acht kilometer van de woning van de Seppenwoolds verwijderd...

Maar — de Seppenwoolds hebben ook nog een zontje, de zevenjarige Erik. Een verslaggever van De Telegraaf trof hem aan, spelend met oude klokjes. Erik was herstellend van geelzucht en het merkwaardige was, dat de klokken alleen rare kuren vertoonden wanneer Erik er bij was. „Als ik in de kamer ben lukt het niet. Want zoveel weet ik er nu wel van, dat mijn zontje er bij nodig is om zo iets te laten gebeuren”, bekende de 41-jarige mevrouw Seppenwoold.

Pool en tegenpool

„ALS ERIK IN de kamer is en ik zelf in de gang, bestaat er grote kans dat er iets mis gaat met de klokken”, zei mevrouw Seppenwoolde tegen Hans Veldhuis van de Haagsche Courant. Wat niet belette, dat mej. Louwerens van het Parapsychologisch Instituut waarde bleek te hechten aan de „sterke velden”, die de wichelroedeloper in woonkamer en gang had aangetroffen. „Het moet iets zijn van pool en tegenpool”, zei ze „met de vastberadenheid van iemand, die zich aan een overtuiging vastklampt, omdat elke andere steun ontbreekt.”

De Haagsche Courant nam een proef door een verzegelde pendulette en een wekker, die aan de voorkant verzegeld was, naast de klok met kuren te plaatsen. Na drie dagen bleek het volgende: de wijzers van de elektrische klok (waar geen glas voor zit) waren de eerste dag al verbogen. De pendulette liep storingsvrij en wees de juiste tijd aan. De wekker van de Haagsche Courant vertoonde geen mankementen. Maar wèl

liep het uurwerk enige malen „opeens” een paar uur achter. (Door middel van het knopje aan de achterzijde is heel gemakkelijk in een onbewaakt ogenblikje de wekker achteruit te zetten.

Conclusie: „Met de drie klokken is in de afgelopen dagen precies gebeurd, wat kon worden voorspeld als mense-lijk ingrijpen de oorzaak van de geheimzinnige gebeurtenissen zou zijn.”

Schuchter, maar slim

DE MOEDER GAF volmondig toe, dat Erik — schuchter, maar slim jongetje — de enige is, die geregeld ongewone bewegingen van de wijzers waarneemt. Maar anderzijds verklaart zij, overtuigd, dat het kind „zoiets niet zal doen”. En daarvan was nu juist niet iedereen even zeker van overtuigd! Behalve dan mej. Louwerens van het parapsychologisch instituut van prof. Tenhaeff, die het houdt op „pool en tegenpool”!

Overigens moge ook de gissing van een Enschedese dame niet onvermeld blijven. Zij schreef het rare gedrag van de klokken toe aan een Afrikaans beeldje, dat op de schoorsteen stond. Een dergelijk „afgodsbeeld” had, zo

vertelde zij aan Hengelosch Dagblad, bij een familielid ook al eens vreemde verschijnselen veroorzaakt!

Een welwillende heer van de Veluwe voorzag de familie Seppenwoolde van goede raad: elke nacht bijbelteksten onder de klok uitspreken — dan zou het uurwerk geen kuren meer vertonen.

Om het zoeklicht van de publiciteit op zich gevestigd te krijgen (met als hoogste glorie in het televisiebeeld te komen) is tegenwoordig niet zo moeilijk, schijnt het. Getuige dit volstrekt ongeloofwaardige verhaal van „bovennatuurlijk klokkengedrag” te Rijssen. Vader Seppenwoolde had er gelukkig gauw zijn bekomst van, blijkens zijn verzuchting, dat hij blij zou zijn „als die hele rotzooi voorbij is”.

Winkeldief paste hypnose toe

ONLANGS VERSCHEEN IN een levensmiddelenwinkel in een buitenwijk van de Noord-Italiaanse stad Bergamo een keurig gekleed negerechtpaar. Mevrouw wenste enkele artikelen te kopen en zocht ze zelf maar uit, omdat ze geen Italiaans sprak. Intussen trok meneer de aandacht van de twee jonge winkelmisjes die de Afrikaan bijzonder interessant vonden. Maar voordat de misjes zich bewust werden van wat er gebeurde, werden ze door meneer zo gefixeerd dat ze binnen enkele ogenblikken aan de grond vastgenageld stonden. Ze konden zich niet meer bewegen, konden niet meer spreken of om hulp roepen en moesten toezien hoe mevrouw heel rustig de hele inhoud van de kassa plunderde en daarop even kalm met haar zwarte echtgenoot verdween.

Deze winkeldiefstal is waarschijnlijk de eerste die op klaarlichte dag door middel van hypnose werd gepleegd. De neger had de twee misjes door fixatie volkomen in zijn macht weten te krijgen zodat ieder normaal verzet en iedere afweer werd lamgelegd. De toestand waarin de winkelmisjes werden gebracht wordt door de medische wetenschap katalepsie genoemd. De verschijnselen daarvan zijn een volkomen verstijving en een aanzienlijke verenging van het bewustzijn. Deze merkwaardige diefstal die de Romeinse correspondent van het Limburgs Dagblad vermeldt, is overigens een interessante illustratie van hetgeen de Nijmeegse hoogleraar in de neurologie en psychiatrie prof. dr. Prick enige tijd geleden in een interview over hypnose heeft uiteengezet.

Pillen tegen domheid

EEN SLIM MAAR slecht kereltje leurde in West-Duitsland langs de huizen met „intelligentiepillen”, die hij „aan de man” bracht in gezinnen, waarvan de kinderen op school slecht meekonden. In deze tijd van wonderpillen kwam hij aan de deur met een verhaal, dat zijn produkt hielp tegen domheid. Een aantal domme ouders liet zich verleiden en kocht de pillen, die de lieve som van meer dan honderd mark per doos kostten. Sommige ouders echter liepen naar de politie, toen zij bemerkten, dat hun kinderen er geen greintje wijzer van werden en nog met even teleurstellende rapporten thuis kwamen. De rechtbank te Koblenz heeft de man, een handelsreiziger, veroordeeld tot 70 mark boete.

OPLEIVING DER HAREN DOOR CACTUSSLIJM

VAN HOOGGEACHTE ZIJDE ontvingen wij een afschrift van enige bladzijden van het tijdschrift *Octrooi en Merk*. Dit tijdschrift begon onlangs met de publicatie van octrooi-aanvragen, die of door inhoud, of door de bijzondere formulering er van de belangstelling opwekken. Het betreft hier octrooi-aanvragen die door de octrooiraad zijn openbaar gemaakt of wel ter visie zijn gelegd. De naam van de uitvinder wordt niet vermeld.

De eerste aanvraag, die het tijdschrift publiceerde onder deze rubriek betrof een werkwijze voor het maken van cosmetische preparaten om overtollige haaruitval stop te zetten en de haargroei te bevorderen. Dan volgt de tekst van de aanvraag:

Het verval der haren van de menselijke hoofdhuid bij het klimmen der jaren is overbekend. Het percentage onder de mensen die tot op hoge leeftijd een volle beplanting van hun hoofdhuid behouden is zeer gering. De oorzaak van het verval der haren is onbekend, voor zover deze niet gevonden wordt in aanwijsbare ziekteverschijnselen.

Ook mij is de oorzaak van het verval der haren niet bekend, een heilzaam middel om overtollige haaruitval stop te zetten en de haargroei te bevorderen is mij echter door een wonder geworden, een openbaring in gebed, wat ik hier tot eer van Jezus naam niet onvermeld mag laten. Hem alleen zij de eer.

Het kenmerk, het slijm en de sappen van cactaceën toegevoegd aan kruidenlotions die in dit geval als drager gebruikt worden, met name de Myron kruidenlotion, gaf als resultaat een directe verbetering en opleving der haren en een sterke ontwikkeling van de haargroei.

DE BEREIDING, ZO leest men verder, bestaat uit het toevoegen van 10 gram slijm en sappen van cactaceën aan 90 gram Myron kruidenlotion. Een wat andere verhouding wordt gegeven voor de bereiding in vaste vorm. „Door de

dieptewerking is elke massage in welke vorm ook overbodig.” Wij ontlenuen nog drie alinea's aan de octrooi-aanvraag:

Een ander voordeel, bij alle bekende lotions is de duur van de behandeling, bij deze lotions duurt het vaak maanden voordat enig schamel resultaat merkbaar is. Op brede schaal werden nimmer successen geboekt, die de vergelijking met de als kenmerk hebbende cactaceën lotions kunnen doorstaan.

Geen verschil in werking werd bevonden tussen jong en bejaard, evenmin als tussen man en vrouw. Proeven werden genomen, ten bewijze voor de wereld en dit geschrift, en werd bevonden nadat ik reeds

geloofde naar openbaring in gebed, gelijk boven beschreven. Tot eer van Jezus naam.

Conclusie: Werkwijze voor het maken van cosmetische preparaten ter bestrijding van overtollige haaruitval en het bevorderen van de haargroei met het kenmerk dat daarin is verwerkt of toegevoegd de slijmen en sappen van de Cactaceën. In naam des Heren.

De Octrooiraad is naar aanleiding van zijn onderzoek tot de conclusie gekomen, dat er tegen deze aanvraag geen nieuwheidsbezwaren bestaan, maar hij vermeldt aan het slot van zijn beschikking:

„dat een octrooi aanvraag uitsluitend dient om een uitvinding te beschrijven en dat de passages vermeld onder de regels 6 tot 10 en 37 tot 40 (hier in tweede en vijfde alinea van de aangehaalde tekst te vinden — redactie Maandblad) en het slot van de conclusie dienen te vervallen”.

PHARAO, de liefdespil uit het oerwoud

HET BLAD DE Lach is tamelijk ingrijpend veranderd. Er is veel naakt in gekomen. Maar, zo merkt een schrijver in *Het Vaderland* op, de advertenties, die zich merendeels bezig houden met de uiterlijke kenmerken van de vrouw (van nu) zijn in dit blad, dat zich thans „Het blad van de man van nu” noemt, onveranderd gebleven.

Zo zullen nog steeds „na korte tijd de prachtige resultaten u vermeld doen staan” als u uw figuur („voor dames en heren van elke leeftijd”) laat „verbeteren” door Sveltesse. Ook de Maidenline-borst-douche („bij iedere filmster in gebruik”) blijft onverkort gehandhaafd.

Suleika brengt „versterkingspillen volgens geheim, oud Oosters recept” in de handel. „Vergroten terstond energie, vitaliteit, potentie en zelfvertrouwen. (...) Doe als velen voor u”.

Maar voordat u dat doet moet u eerst een paar bladzijden omslaan want daar staat: „Liefdeskruiden uit het Braziliaanse oerwoud. Vergroot uw energie, potentie en zelfvertrouwen en ontdek het geheim van nieuwe mogelijkheden op liefdesgebied. (...) Doe als velen voor u.”

En hoe heten deze „kruidenpillen, reeds eeuwen gebruikt door Indianen uit het Amazonegebied in Brazilië” dan wel?

Juist. Geen Suleika.

Maar Pharao.

De pharao uit het Braziliaanse oerwoud, zullen we maar zeggen.

Na dit alles rest nog één vraag: Wat voor soort man leest *De Lach* eigenlijk? Die vraag heeft *De Lach* zichzelf óók gesteld en er dit antwoord op gevonden: „Heel eenvoudig. Dat is de man die houdt van: het leven, snelle automobielen, mooie vrouwen, nieuwe ideeën, een eigen mening, de vrijheid, raspaarden, interessante gesprekken, humor, sport, avontuur, persoonlijke hobby's, goede manieren, exclusieve etentjes, een goed glas wijn, moed, de waarheid, kortom: alles wat mooi, goed en echt is.”

En wat mag hij dan wel haten?

Onder andere: Het ministerie van financiën, kitsch, holle frasen, schulden, huichelarij, bureaucratie, leugens, statistieken, kortom: alles wat lelijk, slecht en onecht is!”

Bestuur van de Vereniging tegen Kwakzalverij: A. P. N. de Groot, *Arts* te Hilversum, *Voorzitter*; E. Mijnaerends, *Tandarts* te Amsterdam; Mevr. J. W. J. Vermeulen te Haarlem, *Secretaresse*; L. Brest te Amsterdam, *Penningmeester*; Mr. J. E. Goudsmit, *Kantonrechter* te Haarlem; J. J. Aukema, *Dierenarts* te Steenwijk; Mr. J. D. van den Berg, *Rechter* te Arnhem; J. E. Buiten, *Apotheker, Farmaceutisch Inspecteur van de Volksgezondheid* te Zwolle; P. L. Stal, *Arts* te 's-Gravenhage; J. van Baak, *Dermatoloog* te Utrecht; J. M. de Haas, *Tandarts* te Heemstede; mej. drs. P. H. van Marle, *Apotheker* te 's-Gravenhage; J. W. Gosker, *Inspecteur van Politie* te Arnhem; J. Noord te A'dam en M. Paulissen te Voorburg.

Lidmaatschap van de Vereniging incl. Maandblad min. f 7.50, voor studenten, verpleegsters, arts-, tandarts- en apothekers-assistenten en kraamverzorgsters f 2.50. Adres voor het opgeven van leden en abonné's: Oranjelaan 6, Hilversum. Penningmeester: L. Brest, Argonautenstraat 19a, A'dam-Z. Postgiro van de Ver. 32237 te Amsterdam. Gem. Giro K 1672.

DRUKKERIJ SYSTEMA N.V.
Amsterdam

Abonnement per jaar franco per post bij vooruitbetaling f 7.50 voor studenten, verpleegsters, arts- tandarts- en apothekers-assistenten en kraamverzorgsters f 2.50

Correspondentie Oranjelaan 6, Hilversum.